

Danskerne sparer 2,1 milliarder kroner årligt på apotekernes substitution

af Flemming Randløv

18 millioner gange om året bytter apotekerne et dyrt lægemiddel, som lægen har ordineret, ud med en billigere kopi. Det sparer danskerne og samfundet for sammenlagt 2,1 mia. kroner årligt. Det viser en ny analyse af apotekernes receptekspeditioner og substitutioner i 2011 og 2012.

For en lang række lægemidler findes der både et originalt lægemiddel og en billigere kopi. Når apotekerne udleverer lægemidler til kunderne substituerer de hvert år i 18 millioner tilfælde fra et dyrere lægemiddel, som lægen har ordineret, til et billigere lægemiddel og sparer derved kunderne for 2,1 milliarder kroner.

Når et nyt lægemiddel kommer på markedet, er det normalt beskyttet af et patent. Det gør, at der ikke er andre firmaer, der må fremstille det pågældende lægemiddel. Der er derfor ingen kopier og ingen konkurrence på prisen i en periode. Efter nogle år, når patentet udløber, bliver der mulighed for at andre firmaer kan lave kopier af det pågældende lægemiddel, hvorved der opstår en priskonkurrence.

Apotekerne udleverer billigste kopi

I Danmark har apotekerne ansvaret for at udlevere det billigste lægemiddel, medmindre lægen eller kunden ønsker et andet mærke af det pågældende lægemiddel udleveret. På baggrund af oplysninger om apotekernes ekspeditioner fra oktober 2011 til marts 2012 har Apotekerforeningen beregnet, at apotekernes substitution i løbet af et år sparer kunderne for en udgift på 2,1 milliarder kroner i forhold til, hvis apotekerne blot havde udleveret den lægemiddelpakning, som lægen havde ordineret på recepten.

Priserne på de forskellige lægemiddelpakninger fastsættes af leverandørerne i fri priskonkurrence og meldes ind til Sundhedsstyrelsen, som afholder en slags licitation om, hvem der vil tilbyde medicinen til den laveste pris. Den leverandør, der tilbyder den laveste pris, vinder stort set hele det danske marked i 14 dage, netop fordi apotekerne skal tilbyde kunderne den billigste kopi af en bestemt type medicin, og fordi kunderne kun kan få fuldt medicintilskud til den billigste kopi. Det har givet en meget skarp priskonkurrence på hele den store del af det danske medicinmarked, hvor patentet er udløbet, og apoteket derfor kan tilbyde en billig kopi, der oftest kun koster en brøkdel af prisen på originalmedicinen.

Mærkning af billigste kopi

Sundhedsstyrelsen udarbejder hver 14. dag en ny prisliste på www.medicinpriser.dk, hvor alle lægemidler, der kan substitueres, markeres i forhold til prisen på den billigste kopi. Det billigste lægemiddel bliver A-mærket. Lægemidler der kun er marginalt dyrere end det billigste bliver B-mærket, mens lægemidler, der er dyrere end dette, bliver C-mærkede.

I nedenstående tabel er besparelsen ved apotekernes substitutioner beregnet som prisforskellen mellem lægens ordinerede pakning og den pakning, som kunden faktisk har fået udleveret. Besparelserne er fordelt på ovenstående A/B/C-kategorier.

Besparelse i forhold til lægens udskrevne lægemiddel (mio.kr.)

		Udleveret fra apoteket som:			I alt
		A-udleveringer	B-udleveringer	C-udleveringer	
Ordineret af lægen som:	A-ordinationer	0	-3	-5	-8
	B-ordinationer	9	0	-1	7
	C-ordinationer	1.602	455	66	2.122
	I alt	1.611	451	59	2.122

Kilde: Danmarks Apotekerforenings beregninger

Som det fremgår af tabellen, findes langt den største besparelse ved apotekernes substitution fra C-mærkede ordinationer til A-mærkede udleveringer, der alene står for de 1,6 milliarder kroner. Det hænger sammen med, at lægen ofte skriver navnet på det originale lægemiddel på recepten, hvorefter apoteket substituerer til den billigere kopi. I gennemsnit sparer hver af disse substitutioner fra C-mærkede ordinationer til A-mærkede udleveringer således samfundet for mere end 200 kr. pr. udleveret pækning.

I løbet af et år ekspederer apotekerne omkring 55 millioner receptpåkninger. I mere end 31 millioner af tilfældene, er der mulighed for substitution. Af disse foretager apotekerne substitution i knap 18 millioner tilfælde, svarende til, at apotekerne faktisk oftere udleverer et andet mærke af et lægemiddel, der oplever generisk konkurrence, end det lægen har skrevet på recepten.

Hovedparten af de tilfælde, hvor apoteket ikke substituerer, vedrører naturligvis påkninger, hvor der ikke er nogen besparelse, typisk hvor lægens recept i forvejen lyder på den billigste A-mærkede pækning. Her ud over er der 1,2 mio. påkninger, hvor lægen har fravalgt substitution ved at mærke recepten med "Ej-S", som det fremgår af nedenstående tabel.

Ekspederede påkninger med og uden substitution (mio. påkninger)

	Substitution		I alt
	Substitution tilladt	Substitution fravalgt af lægen	
Substitution gennemført	18	0	18
Ingen substitution	13	1	14
I alt	30	1	31

Kilde: Danmarks Apotekerforenings beregninger